Hukuk Bölümü 2008/203 E., 2009/107 K.

- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]
- 2942 S. KAMULAŞTIRMA KANUNU [Madde 21]
- 2942 S. KAMULAŞTIRMA KANUNU [Madde 23]

"İçtihat Metni"

Mülkiyeti davacıya ait Adıyaman İli, Gölbaşı ilçesi, Harmanlı köyü, 108 ada 73 parsel sayılı taşınmazın davalı idarece kamulaştırılmasına karar verilmiş, kamulaştırma işlemlerine başlanılmış, bedel konusunda uzlaşma sağlanamadığından davalı idarece Gölbaşı Asliye Hukuk Mahkemesinin 2004/177 sayılı Esasında tescil ve kamulaştırma bedelinin tespiti davası açılmış olmasına karşın; daha sonra idarece kamulaştırmadan vazgeçilmiştir.

Davacı vekili, Gölbaşı Asliye Hukuk Mahkemesindeki yargılama devam ederken taşınmazda davalı kurumca inşaat ve kazı çalışmalarının olanca hızıyla yapıldığı, taşınmaz üzerinde bulunan müvekkiline ait betonarme ev, bahçedeki ağaçlar ve bağ tiyeklerinin zarar görmüş olduğunu; yargılama sırasında yapılan keşifte inşaat bilirkişisinin vermiş olduğu raporunda "Boru hattı çalışmalarından dolayı çatlama yapan tek katlı binanın yıkılması kanaatindeyim" dediğini ve ödenmesi gerekli miktarın bina değeri olarak 11.279.248.000 TL olduğunu rapor etmiş olduğunu;

23.11.2004 tarihli duruşmadan önce davalı kurumun, güzergah değişikliği nedeniyle bahse konu taşınmazı kamulaştırmaktan vazgeçmiş ve davadan feragat etmiş bulunduğunu, fakat müvekkilinin taşınmazında meydana gelen zararları ödemediğini; yapılan kazı ve inşaat çalışmaları sırasında müvekkilinin betonarme evinin çeşitli yerlerinden çatlamış ve kullanılmayacak hale gelmiş olduğunu; söz konusu evin yıkılması gerektiğini; yıkıldığı takdirde ayrıca evin hemen yanında bulunan meyve ağaçları ve bağ tiyeklerinin de zarar göreceğini; 16.12.2004 tarihinde Gölbaşı Sulh Hukuk Mahkemesince 2004/41 E. sayılı dosya ile taşınmazda meydana gelen hasarın ve müvekkilinin uğradığı zararın tespitinin yapıldığını; inşaat bilirkişisinin vermiş olduğu raporunda; binanın su basmanı ve duvarlarında hasar ve çatlamaların oluştuğunu, oluşan çatlaklar nedeniyle kullanımda risk olduğunu, çatlakların oluşmasının çevrede yapılan doğalgaz çalışması nedeniyle olan sarsıntıdan meydana gelme ihtimalinin yüksek olduğunu beyan ettiğini ve ayrıca binanın net değerinin 10.414.405.330 TL olduğunu belirttiğini; ziraat bilirkişisinin vermiş olduğu raporunda; inşaat bilirkişisince yıkılmasına karar verilen evin bahçesinde 12 adet 4-10 yaşları arasında asma, 7 adet 4-6 yaşları arasında kayısı ve 8 adet 4-10 yaşları arasında kiraz ağaçlarının bulunduğunu, söz konusu ağaçların evin yıkımı esnasında tamamen zarar göreceğini ve meydana gelecek zararın maddi değerinin 878.400.000 TL olduğunu tespit ettiğini; söz konusu tespit için müvekkilinin 247.000.000 TL mahkeme masrafı yaptığını; müvekkilinin uğradığı zararın tazmini için mahkemeye müracaat zaruretinin hasıl olduğunu iddia ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; davalının toplam 12.400.000.000 TL (12.400 YTL) maddi tazminat ödemeye mahkum edilmesine karar verilmesi istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

GÖLBAŞI ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 28.4.2005 gün ve E:2005/26, K:2005/117 sayı ile, dava dilekçesinin özeti yapıldıktan sonra; tüm dosya münderecatı ele alınıp değerlendirildiğinde; davacının vekili vasıtasıyla açmış olduğu tazminat davasının konusunun BOTAŞ Boru Hatları ve Petrol Taşıma AŞ'nin Malatya-Gaziantep güzergahından geçireceği boru inşaatı sebebiyle davacının evinde meydana gelen zararın tazmini talebine yönelik olduğu, BOTAŞ Boru Hatları ve Petrol Taşıma A.Ş'nin dosyaya getirtilen kuruluş sözleşmesinde, iktisadi devlet teşekkülü şeklinde KİT olduğu, yapılan işini, plan ve projeye bağlanmış olan Malatya-Gaziantep güzergahında doğalgaz boru hattı olduğu, davalı şirketin niteliğinin, sermayesi devlete ait KİT olup, yapılan işin de plan ve projeye bağlanmış iş olduğu göz önüne alındığında bu davaya bakma görevinin idare mahkemesi olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ŞANLIURFA İDARE MAHKEMESİ; 27.03.2008 gün ve E:2007/747 sayı ile, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 21. maddesinde, idarenin kamulaştırmanın her safhasında kamulaştırma kararı veren ve onaylayan yetkili merciin kararı ile kamulaştırmadan tek taraflı olarak kısmen veya tamamen vazgeçebileceği, şu kadar ki, dava sırasında vazgeçme halinde dava giderleri ile harç, harcanan emek ve işin önemi gözetilerek mahkemece maktuen takdir olunacak avukatlık ücretinin idareye yükletileceğinin belirtildiği, anılan Yasanın 24. maddesinin 1. fıkrasında 21,22,23. maddeler uyarınca kamulaştırılmasından vazgeçilen veya geri alınan taşınmaz mal üzerindeki bina, sabit tesisler ve ekili dikili şeyler, yıkılmış sökülmüş veya harap olmuş ise taşınmazın malın geri alınmasında mal sahibi veya mirasçısının kamulaştırma bedelinden düşürülmesini isteyebileceği hükmüne yer verilmiş olduğu, aynı maddenin 2. fıkrasında ise: bu madde ile 21,22 ve 23. maddelerin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıkların adli yargıda çözümleneceğinin hükme bağlanmış bulunduğu; dava dosyasının incelenmesinden, davacıya ait Adıyaman İli, Gölbaşı ilçesi, Harmanlı köyü, 108 ada 73 numaralı parselde kayıtlı taşınmazın davalı idarece kamulaştırılmasına karar verildiği, kamulaştırma işlemlerine başlandığı, bedel konusunda uzlaşma sağlanamadığından davalı idarece Gölbaşı Asliye Hukuk Mahkemesinin 2004/177 sayılı esasında tescil ve kamulaştırma bedelinin tespiti davası açıldığı, ancak daha sonra davalı idarece kamulaştırmadan vazgeçildiği, davacı vekili tarafından, kamulaştırmadan vazgeçilmesi nedeniyle taşınmazın kamulaştırma çalışmaları sırasında taşınmaz üzerinde yer alan bina ve bahçedeki ağaçlar ve bağ tiyeklerinin zarar gördüğünden bahisle toplam 12.400 YTL olduğu ileri sürülen maddi zararının tazmini istemiyle Gölbaşı Asliye Hukuk Mahkemesinin 2005/26 sayılı esnasında maddi tazminat davası açıldığı, anılan davada Gölbaşı Asliye Hukuk Mahkemesinin 28.4.2005 günlü, E:2005/26, K:2005/117 sayılı kararıyla davanın görev yönünden reddine karar verilmesi ve bu kararın 20.07.2005 tarihinde taraflarca temyiz edilmeksizin kesinleşmesi üzerine işbu davanın açıldığının anlaşıldığı; bu durumda, kamulaştırmadan vazgeçilmesi nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan işbu davanın yukarıda anılan 2942 sayılı Yasanın 24. maddesinin 2. fıkrası uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesinin gerektiği; nitekim Danıştay 6. Dairesinin 18.4.2005 günlü, E:2003/5434, K:2005/2290 sayılı kararının da bu yönde olduğu; açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve dosya incelemesinin bu konuda karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 04.05.2009 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ : Raportör - Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay

Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı idarece kamulaştırmadan vazgeçilmesi nedeniyle mülkiyeti davacıya ait olan taşınmazda yer alan bina ve bahçedeki ağaçlar ve bağ tiyeklerinin zarar gördüğünden bahisle toplam 12.400- YTL olduğu ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun, "Kamulaştırmadan Vazgeçme ve Geri Alma" başlıklı İkinci Bölümünün, "İdarenin tek taraflı vazgeçmesi" başlığını taşıyan 21. maddesinde "İdare kamulaştırmanın her safhasında kamulaştırma kararı veren ve onaylayan yetkili merciin kararı ile kamulaştırmadan tek taraflı olarak kısmen veya tamamen vazgeçebilir. Şu kadar ki, dava sırasında vazgeçme halinde dava giderleri ile harç, harcanan emek ve işin önemi gözetilerek mahkemece maktuen takdir olunacak avukatlık ücreti idareye yükletilir." denilmiş; "Hasar, Doğacak Hak ve Borçlar, Trampa Yolu ile ve Acele Kamulaştırma" üst başlıklı Beşinci Kısmın, "Hasar" başlıklı Birinci Bölüm'ün, "Kamulaştırma bedelinden düşülebilecek hasar" başlığını taşıyan 24. maddesinde "21, 22 ve 23 üncü maddeler uyarınca kamulaştırılmasından vazgeçilen veya geri alınan taşınmaz mal üzerindeki bina, sabit tesisler ve ekili dikili şeyler yıkılmış, sökülmüş veya harap olmuş ise, taşınmaz malın geri alınmasında mal sahibi veya mirasçısı, kamulaştırma tarihindeki değerine göre farkının, ödeyeceği kamulaştırma bedelinden düşülmesini isteyebilir.

Bu madde ile 21, 22 ve 23 üncü maddelerin uygulamasından doğacak anlaşmazlıklar adli yargıda çözümlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Kamulaştırma işlemi, kamu yararı kararı verilmesi ve bu kararın onaylanması ya da yetkili icra organınca kamulaştırma işlemine başlandığını gösteren bir karar alınması, kamulaştırmanın tapu siciline şerh edilmesi, kamulaştırılacak taşınmazın kıymetinin takdiri, kamulaştırma karşılığının veya ilk taksitinin milli bankalardan birine hak sahibi adına yatırılması, kamulaştırma işlemine ilişkin kararların noter vasıtasıyla taşınmaz sahibine tebliği, bu kararların ilanı gibi bir dizi işlemden oluşmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, davacıya ait taşınmazın davalı idarece kamulaştırılmasına karar verildiği, kamulaştırma işlemlerine başlandığı, bedel konusunda uzlaşma sağlanamadığından idarece Asliye Hukuk Mahkemesinde tescil ve kamulaştırma bedelinin tespiti davası açıldığı, ancak daha sonra davalı idarece kamulaştırmadan vazgeçildiği, davacı vekili tarafından, kamulaştırmadan vazgeçilmesi nedeniyle taşınmazın kamulaştırma çalışmaları sırasında taşınmaz üzerinde yer alan bina ve bahçedeki ağaçlar ve bağ tiyeklerinin zarar gördüğü ileri sürülerek, maddi zararının tazmini istemiyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 2942 sayılı Yasa'nın 21. maddesi ile tanınan yetkiye dayanarak davacıya ait parselin kamulaştırılmasından idarece vazgeçilmesi ile oluştuğu iddia edilen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünde aynı Yasa'nın 24. maddesi uyarınca adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Şanlıurfa İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Gölbaşı Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 28.4.2005 gün ve E:2005/26, K:2005/117 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 04.05.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.